

Riskantsed ebaküpressid

ERAKOGU

Lugesin hiljuti Targu Talitast lugu väikestest poti-okaspuudest, mida aastalõpul müüakse jõulupuudena kasutamiseks ("Mini-potipuud pärast pühi"). Autor väidab seal, et Eestis ei tasu ebaküpressi õue istutada. Aga minul kasvab ta seal juba 7–8 aastat! Kuidas sellega siis ikkagi on?

Vastab

Targu Talita

Pärts nii autor siiski ei väida. Ebaküpressi (*Chamaecyparis*) perekonnas on seitse liiki, kellest mägi-, kalifornia, nutka ja tõmbiokkiline ebaküpress võivad meie kliimas õues kasvada küll.

Palju sõltub kasvukohast, mis peab olema soe ja tuulte eest varjatud. Ebaküpressid sobivad paremini pehmema kliimaga Lääne-Eestisse ja saartele, sest enamik neist pole meil täiesti talvekindlad.

Mainitud artiklis on juttu nendest liikidest, mis on nii külmaõrnad, et ei ela väljas Eesti talve üle. Selline on näiteks lõhnava ebaküpress (*C. thyoides*). Imeilusa õhulise võraga suureviljaline küpress (*Cupressus macrocarpa*) on teisest perekonnast, kuid pole vähimatki lootust, et temaigi meil õues kasvaks.

Kalifornia ebaküpressi (*C. lawsoniana*) puhul aga hoiatab kirjutaja, et karmima talvega aias kasvav puu tõenäoliselt hukkub. See silmatorkavalt kaunis okaspuu on

Kalifornia ebaküpressil on olnud õnne päris suureks kasvada.

väga külmaõrn ja tundlik kevadise päikesepõletuse suhtes. Näiteks pärast karme talvi 2002/2003 ja 2005/2006 oli kogu Eesti täis pruunistunud kalifornia ebaküpresses, neid hävis massiliselt.

Kui te ikka väga tahate neid ilusaid puid oma aeda, siis tehke enne selgeks, kui kaua suudate-viitsite neid talveks katta. Korralikus puukoolis hoiatatakse alati, et see liik

ei ela karmi talve üle ning soovitakse kasutada pigem suve ja sügise haljastuses.

Aiapidajate kogemused on näidanud, et kalifornia ebaküpress võib vastu pidada palju aastaid, kui on pehmed talved. Aga siis tuleb ikkagi üks selline, mis temalt elu võtab.

Hekki ei maksa kohe kindlasti kalifornlastest teha, sest nad on nii ebakindlad.

Kuidas mõõta vee pH-taset?

Lugesin 9. jaanuari Targu Talitast aluselise vee tarvitamise kasulikkusest ja hakkasin huvi tundma selle vastu, milline on näiteks minu joogivee pH-tase, kas seda kuidagi mõõta saab ja kas näiteks allikavee peale saab alati kindel olla, et selle pH-tase on kõige parem.

Vastab

JAANUS LEMBER

biokeemik

Eesti joogivesi jääb vahemikku pH 6,5–7,5. Kui on soov ise mõõta vee pH-d, siis lihtaim viis on seda teha nn pH-testribadega (pH-in-

dicator strips). Kinnitamata andmetel müüb selliseid firma Merck ribad Eestis firma nimega JS Keemia. Professionaalne pH mõõtmise (näiteks Tallinna Veese) toimub spetsiaalsete kalibreeritud elektroodidega.

Allikavee headus sõltub otseselt sellest, millistest kivimitest see vesi

läbi voolab ja millised mineraalid selle käigus lahustuvad. Seega ütelda, et allikavesi on alati "hea", ei saa – see "headus" sõltub otseselt allikast ja vee kasutamise otstarbest. Nimelt mõned mineraalveed omavad konkreetset mõju mingi haiguse leevendamiseks ja samas võivad olla vastunäidustatud teiste haiguste puhul. Näiteks väga soolased ehk mineraaliderohked veed soodustavad seedimist, aga on koormavad neerudele.